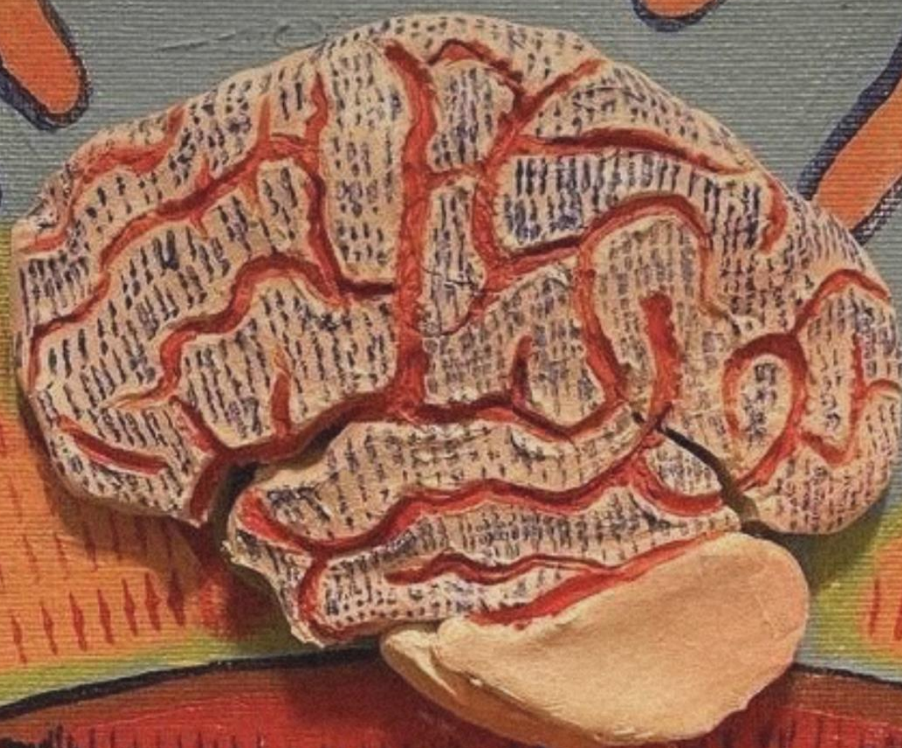

GYMNASIUM

лист Гимназије „Светозар Марковић” из Суботице
list Gimnazije „Svetozar Marković” iz Subotice
a szabadkai Svetozar Marković Gimnázium lapja

ISSN 3104-3062

октобар

2025.

Драги гимназијалци,

Ево нас поново са вама у новој школској години.

Желимо добродошлицу првацима и старијим гимназијалцима, не заборављајући бивше матуранте а садашње бруцоше.

Надамо се да ће наши текстови одговарати вашој радозналости. Уживајте.

И придружите нам се својим прилозима о темама које сматрате важним.

Редакција

Kedves Olvasóink!

Elkezdődött az új tanév, szeptemberben visszatértünk az iskolapadba. Találkoztunk régi barátainkkal, és sok új élményben volt részünk. Az első hetek után már mindenki visszarázódott a tanulásba. Az iskola megtelt új diákokkal, akik tehetségükkel és lelkesedésükkel gazdagítják majd a közösséget. Októberrel megérkezett az igazi ős, hűvösebbek a reggelek, és egyre színesebbek a fák.

Ebben a hónapban fontos megemlékeznünk az aradi vértanúkról, az 1956-os forradalom hőseiről. Ha ismerjük a múltunkat, akkor lesz jövőnk is.

Kívánunk mindenkinek jó kedvet, sok sikert és egy felejthetetlen, szép októbert!

*Hűvös arany szél lobog,
leülnek a vándorok.
Kamra mélyén egér rág,
aranylik fenn a faág.
Minden aranysárga itt,
csapzott sárga zászlait
eldobni még nem meri,
hát lengeti a tengeri. (Radnóti Miklós: Október)*

Burai Blanka 3.3

Dragi gimnazijalci,

Pred vama je prvi ovogodišnji broj školskog lista. Pored tekstova koji govore o najnovijim događajima i manifestacijama koje su se održale u okviru naše škole, čitamo i priloge znanstvene, umjetničke i društveno angažirane tematike.

Svim učenicima i profesorima želimo uspješnu školsku godinu, ispunjenu radošću i ostvarenim ciljevima!

Redakcija

САДРЖАЈ

Приоритет је обнова школе	5
Први утисци првака.....	6
A maratonfutás szerelmesei.....	9
Studijsko putovanje u Osijek.....	12
Европски дан језика и интеркултуралног дијалога.....	13
МЕЈКЕРС ЛАБ- нови простор за нове идеје	18
Дан школе - прослава заједништва, талента и радости	22
Недеља посвећена здравој и правилној исхрани.....	23
Őszi ízек.....	28
Dan kravate	28
Ко смо ми? Шта радимо? – Увид у рад Ученичког парламента.....	29
<i>Kik vagyunk mi? Mit csinálunk? - Betekintés a Diákszabványalkotó Bizottság munkájába</i>	32
Choose art.....	36
More than a year away: Growing through exchange	38
III.....	39
Od oranica do algoritama (prilog nekadašnjeg gimnazijalca).....	41
ИМПРЕСУМ.....	46

ИНТЕРВЈУ

Приоритет је обнова школе

Данило Попов, претходно вршилац дужности директора, а сада директор Гимназије, одазвао се на позив наше редакције, те је одговорио на ученичка питања.

- Ја сам Попов Данило, мастер професор физичког васпитања и спорта, а од јуна месеца редовни директор Гимназије „Светозар Марковић“. Дobar део свог живота посветио сам и спорту и образовању, а на школском сајту се на сва три наставна језика налази моја целокупна биографија, представио се директор на почетку разговора.

На питање о стању школске зграде и плану реновирања исте, директор је саопштио да се у склопу његовог програма (приликом кандидовања за позицију директора) обнова зграде налази као приоритет.

Школска зграда је стара и потребне су адаптације и реновирања. То изискује велику енергију, пуно стрпљења и времена, али сам максимално посвећен томе. Настава иде својим током, а у току школске године ћемо радити и на побољшању опреме и школског живота генерално, додао је.

Велика капија је стара и преоптерећена, па смо увели режим улаза на споредне улазе, један је отворен све време, а други повремено. Што се безбедности фасаде тиче, урадили смо извештај о стању зграде у ком су инжењери одредили шта је потребно урадити на школској згради и у ком року. Први рокови у склопу извештаја односе се баш на фасаду.

Осврнувши се на отварање Мејкерс лаб учионице, директор је рекао да школа има проблем са великим бројем одељења, те да је тешко изузети једну учионицу из наставе, али ће се потрудити да Мејкерс лаб остане увек доступан за креативан и додатан рад.

У погледу на прошли период уписа у Гимназију, примећен је повећан број потребних поена за упис на друштвено-језички и спортски смер, код ког је троје ученика конкурисало за једно уписно место. Директор је споменуо и статистику од 94% попуњених места у школи, уколико гледамо и мањинске смерове. На тему ИТ смера, тј. изостанка тог смера већ другу годину заредом, рекао је: *Покушавамо да очувамо ИТ смер. Пријемни испит је захтеван, зато је и мала пролазност па не буде довољан број ученика за формирање одељења, али професори математике и информатике већ вредно раде на плану како да ученике заинтересујемо и привучемо ка ИТ смеру.*

За крај, директор се осврнуо на годину за нама и поручио следеће родитељима и ученицима: *Ситуација је прошле године била деликатна. Оставила је последице, али је стање боље него што је било пре. Неки ученици се нису још навикли на редован процес наставе и школске обавезе, али настава тече успешно и са стране ученика и са стране професора, који успешно сарађују у наставном процесу. Родитељима поручујем да треба да буду свесни да је ово тешка ситуација, да наставе да подржавају своју децу у стицању образовања и да им, кроз разговор и дијалог, када год је могуће посвећују време.*

Марко Поповић, 2.4

Први утисци првака

Као и сваке године, и ове године је нова генерација првака уписала Гимназију. Спремни за нове изазове, раштрканих мисли и узбуђења, отпочели су своје гимназијске дане. Лагано, као суви лист док пада са дрвета, прва два месеца у гимназији су прошла. Овом приликом дата им је шанса да сами искажу своје прве утиске...

Сви су добили иста питања, међутим, одговори су били разнолики, а у наставку текста можете прочитати најзанимљивије.

Зашто си баш уписао/ла гимназију ?

-Гимназију сам желела да упишем откад сам почела да размишљам о томе шта ћу даље. Хтела сам да је упишем јер сам још неодлучна по питању будућности, па нисам могла видети себе у некој другој школи.

-Гимназију сам уписала из простог разлога да бих пронашла себе и паралелно добила један квалитетан ниво знања, који ће ми користити у даљем образовању.

-Нисам желео да упишем стручну школу, јер нисам још сигуран чиме желим да се бавим када одрастем и желим да искористим ове четири године да се пронађем у неком послу.

-Уписала сам је јер сам сигурна да она може да ми пружи најбољу основу за факултет.

-Гимназија ми је деловала као најзанимљивији и најбољи избор за мене.

Какав је однос између твојих очекивања пре гимназије и оног што те је дочекало овде ?

-Пре уписивања сматрао сам да ће учење бити мало лакше, али се испоставило супротно.

-Искрено нисам имала нека очекивања, али сам мислила да су професори мало мање захтевни.

-Пре поласка, наравно, постојала су одређена страховања у вези са обимом градива и строгошћу. Сматрам да јесте захтевније, али ћемо научити да организујемо време и стекнемо радне навике.

-Сматрала сам да је Гимназија пуно тежа, али ако довољно учиш није толико тешка.

-Очекивала сам да ће професори бити много строжи.

Шта мислиш о професорима ?

-Професори нису толико строги, само ми се не свиђа чињеница да код неких одговарамо сваки час.

-Већина професора ми се свиђа, највише јер су искусни и заиста знају да објасне градиво. Наравно, постоје и они који су велика супротност.

-По мени су сви професори пријатни и љубазни.

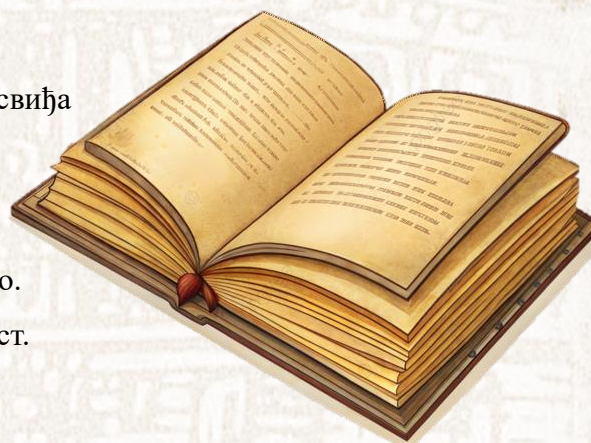
-Са професорима сам задовољна, већина је добра и имају јако добар однос са нама, али наравно има и оних који су мало строжи и захтевнији, али свакако су коректни и мисли да са њима нећемо имати проблема.

-Мислим да професори веома професионално приступају свом послу, примећује се њихова жеља и мотивација да своје знање пренесу на ученике.

Шта ти се највише свиђа у гимназији ?

-Највише од свега ми се свиђа моје одељење и однос који имам са њима.

-Истакла бих квалитет и разноликост људи које сам упознала. Атмосфера у одељењу је одлична, а такође ми се свиђа што школа нуди бројне ваннаставне активности и пројекте. То ми омогућава да, поред учења, развијам и своје таленте и интересовања.

-За сада нисам пронашла нешто што ми се свиђа осим одељења.

-Највише ми се свиђају активности које имамо поред часова као Читалачки клуб и секције, такође и кабинет ликовног који ми се одмах свидео на први поглед.

-Највише ми се свиђа друштво, а такође и палачинкарница преко пута.

Шта би поручио/ла будућим првацима ?

-Будућим првацима бих поручила да упишу Гимназију, јер она заиста пружа феноменалан начин рада који ће бити кључан за оне који су жељни да напредују у свом образовању и сигурна сам да се неће разочарати.

-Иако је и мени све ово ново и још увек мало чудно, поручила бих им да се опусте јер промена није толико сташна и у року од недељу дана смо се навикли на већину новина. Исто тако бих им рекла да се не плаше професора јер ће већина њих да им изађе у сусрет, имаће разумевања ако закасните на час јер сте тражили учионицу и слично. Такође вас неће оптеретити учењем на самом почетку, у жељи да то време не проведете у страху већ узбуђењу.

-Поручио бих им да не дозволе да им се градиво нагомила ако не желе да раде све у задњи час и добију лошу оцену, већ да крену на време са учењем и добрим оценама.

-Поручила бих им да се не плаше и да свакако наставе да иду напред чак и кад им се чини да одједном има превише свега, јер стварно сматрам да је изазов, али и изузетна част, завршити Гимназију.

-Да се не брину превише, почетак јесте тежак и треба времена да се навикну, али све зависи од особе.

Захваљујемо се првацима на искреним одговорима и желимо им једнако искрену добродошлицу.

Јелена Церовац, 2.ц

A maratonfutás szerelmesei

Beszélgetés Sebők Csáki Tiánával (1.3) és Sörös Jázminnal (1.e), akik kimagasló eredményt értek el az olaszországi Backyard ultramaratonon

Mióta foglalkozol futással?

Tiána: Körülbelül 2 éve kezdtem el futni.

Jázmin: Kicsit több mint egy éve járok futásra.

Mi volt az, ami miatt elkezdted futni? Volt valaki, aki inspirált?

Tiána: Igen, a barátnőm, de már előtte is el akartam kezdeni, mert a tornatanár látott bennem tehetséget, s kezdett vinni versenyre. Mivel megnyertem, ez még jobban hajtott. Illetve szeretem a hosszú, futós, sétálós iskolai programokat, és utána végül elmentem a barátnőm egyik edzésére, és azóta én is csinálom Jánosi Elvira segédletével.

Jázmin: Igen, a barátaim inspiráltak, mivel ők is futnak, és tőlük kaptam az ötletet, ihletet, hogy én is elkezdjem.

Emlékszel az első versenyedre? Milyen élmény volt?

Tiána: Az első versenyem Kanizsán volt, ahol 10 km-es távot kellett lefutni. Körülbelül 3 hét edzéssel vágtam bele, nagyon izgultam.

Jázmin: Az első versenyemen nagyon izgultam.

Melyik volt eddig a legjobb eredményed, amelyre a legbüszkébb vagy?

Tiána: A 16 órás Backyard korosztályi első és abszolút harmadik, a tavalyi 100 km-es Backyard, a 12 órás futás 92 km-en abszolút első, illetve a 6 órás és 56 km-es abszolút első helyezés, amelyekre a legbüszkébb vagyok.

Jázmin: Amit a legutóbb futottam, az volt az eddigi legjobb, a 100 km-es.

Mesélnél kicsit a legutóbbi versenyről vagy eredményéről?

Tiána: A legutóbbi versenyem jó emlék maradt, mert nagyon jó idő is volt, meg magát a versenyt is szeretem. Ez a verseny az ún. Backyard ultramaraton, ahol egy új versenyt próbáltunk ki: minden órában indul egy 6,7 km-es távú futam, és azt kell teljesíteni. Én általában még az elején 40 perc alatt teljesítettem, így 20 percem volt pihenni, és utána a következő órában indult az új kör, és ha nem érsz be, kiesel, illetve ha nem bírod, akkor kiállsz. Én 16 órát mentem, kicsit megbántam, hogy nem mentem legalább még egyet, mert éreztem, hogy van még bennem erő, de majd a következőben.

Jázmin: Féltem, hogy is lesz, mert ez nemcsak egy „sima” verseny volt, hanem minden órában indult az új kör, összesen 15 kört sikerült futnom, én örülök az eredményemnek.

Milyen célokat tűztél ki magad elé a közeljövőben?

Tiána: Szeretnék egyéni rekordot elérni, illetve ki szeretnék jutni a két év múlva megrendezendő világbajnokságra, amelyen 24 órát kellene futni.

Jázmin: Célom először is ez a verseny volt, amelyet sikerült teljesítenem, de most lesz tavasszal is egy nagyobb verseny, amit nagyon várok már.

Szeretnél a futással komolyabban is foglalkozni a jövőben?

Tiána: Szeretnék a lehető legtovább futni, a gimnázium után pedig az orvosi egyetemre járni. Tehát tanulnék tovább, majd lenne hivatásom, közben a futást sem hanyagolnám el. Szóval ezt a kettőt egyszerre szeretném csinálni, de még nem tudom, hogyan.

Jázmin: Igen szeretnék ezzel foglalkozni a jövőben.

Mit tanácsolnál azoknak, akik most szeretnék elkezdni futni?

Tiána: Fizikailag nagyjából mindenki képes rá, csak fejben kell erősnek lenni, és nagyon fontos a kitartás. Ha nehéz is olykor, ne állj meg, lassíts egy kicsit, majd folytasd, ameddig csak bírod.

Jázmin: Először csak kisebb távokkal próbálkozzanak. Ha úgy érzik, hogy nekik ez jó, kezdjék el komolyabban csinálni.

Készítette: Danka Lili 3.3

KP03

ВРЕМЯ

Studijsko putovanje u Osijek

Dana 12. rujna 2025. učenici 3. i 4. razreda općeg smjera pozvani su na jednodnevni izlet u Osijek. Glavni dio izleta sastojao se od posjeta Fakultetu odgojnih i obrazovnih znanosti, koji smo posjetili zajedno s učenicima gimnazije iz Vinkovaca, s kojima smo zajedno poslije išli u obilazak grada.

Na fakultetu nas je dočekala dekanica Emina Berbić Kolar, koja nas je provela kroz slušaonice, knjižnicu i razne učionice gdje studenti uče o radu s djecom. Nakon što smo se upoznali s fakultetom, ručali smo u njihovoj menzi, da se još više upoznamo sa studentskim životom.

Zatim smo posjetili Tvrđu, gdje smo vidjeli Vodena vrata, jedini ostatak starog ulaza, izgrađena u

Habsburškoj Monarhiji radi zaštite od napada Osmanlija. Slobodno vrijeme proveli smo u istraživanju centra grada. Nakon slobodnog vremena išli smo u kazalište. U kazalištu smo gledali predstavu Bili smo, adaptaciju dramskoga teksta Skylight autora Davida Harea.

Predstava je to o istinskoj ljubavi suprotstavljenoj bolnom gubitku, gdje sukob osobnih uvjerenja i ambicija razotkriva duboku ljudsku potrebu za oprostom i razumijevanjem. Ova predstava istražuje suptilne nijanse ljudskih odnosa, suprotstavljajući emocionalnu ranjivost s ukorijenjenim ponosom likova. Noć u kojoj se likovi, nakon višegodišnje šutnje, napokon suočavaju, odiše atmosferom u kojoj se prošlost žustro bori sa sadašnjošću, dok tišina izgovara sve ono što ne mogu reći jedni drugima. Bili smo... istražuje izbjegavanje odgovornosti kao suptilnu, ali razornu silu koja oblikuje ljudske sudbine, otkrivajući kako strah od suočavanja s vlastitim izborima ostavlja neizbrisive tragove u srcima, ali i odnosima.

Adam Martin Nagel, 4.f

Европски дан језика и интеркултуралног дијалога

Европски дан језика се прославља 26. септембра сваке година, од 2001. Овогодишња тема била је „Моја омиљена књига - лектира”, где су ученици писали, преводили и украшавали цитате из својих омиљених књига. Осим цитата, неки ученици су цртали и ликове из својих омиљених књига. На часовима, ђаци су се бавили преводима, на језике који се уче у овој школи, тако и на друге, попут словачког, румунског, данског..

Проф. Љиљана Филиповић, главна координаторка обележавања Европског дана језика, истакла је значај знања страних језика: *Учење страних језика доноси бројне предности, како на професионалном, тако и на личном нивоу. Пре свега, познавање страног језика омогућава бољу комуникацију са људима из других култура што је изузетно важно у данашњем глобалном свету. Олакшава путовања, студирања у иностранству, што доводи до веће шансе за запослење и међународну сарадњу у професионалном смислу, што показује иницијативу, спремност на учење, што су квалитети који се данас посебно цене. Поред тога, учење језика развија когнитивне способности – побољшава памћење, разумевање, способност решавања проблема. Такође, чини нас истрајним и упорним, доприноси и разумевању различитих перспектива, што су све корисне вештине у свакодневном животу и раду. Учење страних језика је изузетно важно, посебно у контексту савремене Европе, која је богата језицима, културама и идентитетима. Језик није само средство комуникације, већ и кључ за боље разумевање других народа, њихове историје и начина размишљања. Када учимо стране језике, не само да ширимо своја знања, већ и развијамо толеранцију, поштовање и отвореност према другима. За мене лично, учење језика је и начин да проширим видике, боље разумем друге културе и постанем отворенија и флексибилнија особа.*

Верујем да је свако знање које стекнемо инвестиција у будућност, а страни језици су један од највреднијих алата које можемо имати.

Тог дана се обележавао и Дан интеркултуралног дијалога, где су ученици имали прилике да учествују у представљању УГ Интеркултура и програма размене ученика. Луна Најдески, наша бивша ученица, говорила је о битним информацијама о овој организацији, а успут је причала и о својим доживљајима током тромесечне размене у Италији, као и о њеним задацима и обавезама волонтера Интеркултуре:

За АФС сам сазнала у школи. Мислим да сам била први разред и да сам отишла на неку презентацију која је била у школи, коју су држале две ученице које су већ и биле

на размени, исто у Италији. И

мени се то много допало. Ја сам знала да постоје неки програми размене, али нисам знала за АФС. Након те презентације сам знала да желим да идем на размену. Хтела сам баш да идем на три месеца, и тада, у то време, тромесечни програми су били доступни у Италији, Турској, Португалији и Француској и мени се у том моменту

Италија чинила

најзанимљивијом. Много волим италијански језик и хтела сам да га научим, пошто у школи учим немачки, онда ми се то учило као добра прилика да научим италијански, који сам свакако желела да учим. Ово искуство ме је много променило и јесте да је било само три месеца, али заиста је то био неки потпуни преокрет у животу. После размене сам постала много мање стидљива и постала много отворенија. По мом мишљењу, најбољи део размене су пријатељства која сам тамо скопила. И даље сам контакту и са ученицима из Италије и са другим ученицима који су били тамо на размени: са Тајланда, из Финске, из Јапана... У школи сам се доста добро снашла и стварно су сви професори били баш коректни и заинтересовани.

Једино ме је школа мало изненадила, зато што се потпуно разликује од школе овде, али то ми је учинило моју размену још занимљивијом. Тамо, у мојој школи, није било паузе између часова. Часови су трајали сат времена, значи било је пет часова дневно и то је пет сати без устајања, и без пауза. Морам да признам да је било много интересантно видети како ученици у Италији и на који начин уче, како им је градиво и колико се разликује од онога што ми овде радимо. Када сам се вратила, морала сам да надокнадим градиво које сам пропустила. Било је средње тешко, али су професори били коректни са роковима, излазили су ми у сусрет и имали разумевања. Ово је заиста једно феноменално искуство које сваком препоручујем.

Поред Луне, проф. Александар Славов, локални координатор Интеркултуре у Суботици, испричао је неколико речи о стипендијама за размену:

Интеркултура Србије и Гимназија „Светозар Марковић“ сарађују од 2012. године када смо добили првог ученика на интеркултуралној размени из Чилеа, Хавијера, са којим смо и данас у контакту, комуницирамо на српском и све

време размишља када ће, са својом

породицом, да посети Србију. Хавијер је осим српског научио и мађарски језик. Сваке године трудимо се да угостимо бар једног ученика и пошаљемо бар једног нашег ученика на програм размене. Интеркултуралне размене трају три или десет месеци (целу школску годину), а боравак обухвата смештај у породици с три obroка дневно. Школа или организација омогућавају бесплатно бављење спортом или хобијима. Ученици на размени похађају наставу, уклапају се у школу и породицу, постају амбасадори својих земаља. Уколико одлазе у земље где не говоре језик, најважније је да савладају тај језик и кроз пројекте представе своју културу и упознају разлике и сличности с културом земље домаћина. Током боравка имају и ваннаставне активности које им помажу да се прилагоде и осете као део средине.

Цена програма је око 4500 евра за тромесечне размене, а годишњи програми су скупљи и зависе од дестинације. Ученици активно учествују у прикупљању средстава и могу конкурисати за стипендије, укључујући и подршку волонтера. Финансијски изазови често утичу на одлуку о учешћу, али постоје

прихватљива решења. Банка Интеса, на пример, даје стипендију ученицима, чији родитељи раде у тој банци, за тромесечну размену у Италији. Пријава је почетком октобра, с потребом за добрим успехом и примерним владањем. Процес захтева пажљиво попуњавање пријавног формулара, мотивационо писмо и препоруке из школе. Потребно је и послати фотографије из свакодневног живота ученика, као и неких хобија којима се бави. Искуства су различита, али успешност зависи од спремности ученика да се прилагоди културним разликама. Волонтери и бивши учесници као Луна помажу новима да се припреме и прилагоде. Живот на размени тече својим током, и везе с пријатељима могу се разликовати након повратка, али ово искуство има велик значај за лични развој.

Милица Сударевић, из одељења 4.2, поделила је са нама своја искуства као домаћин једне ученице:

Имала сам прилику да угостим ученицу из Италије на три месеца. Ово је био мој први пут да сам угостила ученицу на размени. Пре него што је дошла, морам признати да сам била врло скептична. Мало сам се бринула како ће све изгледати, како ће се она уклопити у моју породицу и окружење и да ли ће моћи да комуницира са нама, знајући да моји родитељи не знају најбоље енглески језик. Девојка која је дошла код мене на размену на крају ми је доказала да сам се бринула потпуно без разлога. Успела је да комуницира са мојом породицом без проблема, па чак и да научи мало српског језика. Ми смо од ње научили доста о италијанској култури, чак и понешто италијанског језика. За та три месеца, колико је била код нас, постала је прави члан наше породице. Након размене, остале смо у контакту и редовно се чујемо, размењујемо важна дешавања из наших живота. Имала сам и прилику да одем код ње и упознам њену породицу, а ове

зиме су она и њени родитељи дошли код нас, тако да је наш однос остао једнако јак као и када је била овде. Једно искуство које је заиста немогуће заборавити!

На крају је, своје досадашње утиске, са нама поделио Жиченг Му, овогодишњи ученик на размени из Кине, који похађа 4.ц:

Боравићу у Србији око годину дана. Дошао сам овде у августу и отићи ћу почетком јула следеће године. Мислим да је тешко научити језик овде, посебно граматику, али сада могу да разумем и користим једноставне фразе и свакодневне речи.

Моја хост породица је веома добра и љубазна према мени. Свиђа ми се што ми не постављају много правила. Школа је за сада лака, посебно кад професори користе енглески док предају. Неки професори прво користе српски језик да би објаснили градиво осталим ученицима, а затим то поново објасне на енглеском. За тестове, већина њих ми помаже да их преведем на енглески, а затим ме пуштају да урадим тест. Суботица је добар и опуштен градић. Волим њен успорен темпо живота, јер имам више слободног времена. У мом родном граду има много више људи, па је често много већа гужва него овде. Храна је овде веома укусна и много мање кошта него у Кини. Имам састанке или пикнике са другим ученицима на размени, а крајем октобра ће бити организован дан за разгледање Београда.

Ливиа Молнар, 2.2 и Јулијана Матовић, 2.4

МЕЈКЕРС ЛАБ- нови простор за нове идеје

Замислите учионицу у којој зидови више нису граница, већ подстицај. Где ученик више не слуша само лекцију, већ гради, експериментише и креира у простору који живи иновацијама. Управо такав простор — **Мејкерс лаб** — свечано је отворен 28. септембра 2025. у нашој гимназији, у оквиру иницијативе која

повезује школу, локалну привреду и организације које подржавају дигитално и практично образовање.

Мејкерс лаб је опремљен тако да омогући широк спектар практичних и креативних активности: ту су 3D и стандардни штампач, дрон са камером, уређаји за виртуелну реалност (наочаре), Arduino сетови за електронику, сетови алата за радионички рад, телевизор, лаптопови, микрофони и звучници — средства која ће служити за пројектну наставу, мултимедију и техничке радионице.

Директор школе Данило Попов поздравио је госте и истакао да Мејкерс лаб представља важан корак у осавремењивању наставе и повезивању гимназије са привредом и стручним партнерима. Порука коју је упутио била је да овај простор није само техничка надоградња већ платформа за сарадњу и развој идеја које ће ученицима отворити нове путеве. Оваква иницијатива, по њему, оснажује школу да остане место креативности и критичког размишљања.

Професорка српског језика Сања Бајић нагласила је да су језик и наратија неизоставни део сваког пројекта — да добра комуникација, писање и представљање резултата иду руку под руку са техничким вештинама. Поменула је да ће Мејкерс лаб пружити могућности за мултимедијалне радове и пројекте у којима ће

ученици спајати лингвистичке и техничке компетенције.

Дарко Радичанин, извршни директор организације Достигнућа младих у Србији, говорио је о друштвеном значају давања простора младима да експериментишу и уче путем праксе. Истакао је да радионице и мејкерски пројекти развијају предузетнички дух, самосталност и одговорност код ученика, што је важан допринос образовању.

Тања Кузман, директорка Иницијативе „Дигитална Србија“, указала је на то да дигитална писменост и приступ модерној инфраструктури постају кључни елементи образовања. Она је представила могућности сарадње и програма подршке које Иницијатива пружа школама, са посебним освртом на обуке и повезивање ученика са стручним ресурсима.

Милош Ђурићанин, директор стратегије и развоја Нордеус фондације, истакао је да је подршка таквим учионицама улагање у таленте и дугорочну будућност региона. Он је нагласио да инфраструктура и програми заједно олакшавају развој креативности и технологијама заснованих пројеката код младих..

Петар Стакић, извршни директор организације ИТ Суботица 2030, истакао је улогу локалне привреде у реализацији пројекта и потребу да се веза између школа и технологијских компанија јача. Он је објаснио да је циљ ИТ Суботица 2030 да град постане препознатљив као регионални центар у ИТ сектору, уз конкретну подршку школама кроз опрему, знање и мреже сарадње. Стакић је нагласио да је ово први мејкерс лаб у Суботици и да ће иницијатива бити отворена и за друге локалне школе.

Након свих говорника и свечаног представљања опреме, пажња је преусмерена на главне актере – ученике. Управо ће они у новом Мејкерс лабу испробавати технологију, креирати пројекте и показати креативност која се рађа када знање и машта иду руку под руку. Њихови радови и иницијативе најбоље илуструју потенцијал овог простора и дух који школа жели да негује.

Ученик Николај Староверов из 4.2 започео је представљање ученичких пројеката који ће се развијати и унапређивати у Мејкерс лабу. Николај је направио систем за класификацију осећања у тексту на чак 48 различитих језика. *Пре неколико година сам направио апликацију која би помогла људима да боље протумаче поруке, али је дошло до лингвистичких проблема који су ме навели да то проширим, и тако је настао овај модел.*

За њим је Матеа Ифковић, ученица 4.2, која је уједно члан Читалачког клуба гимназије, поделила је своју идеју о стварању соларне ћелије направљене од мноштва хемијских елемената и црвеног сока које доприносе транспорту електрона и стварању струје.

Даниел Лукач, ученик 3.ит, презентовао је како ради ардуино који је у склопу Мејкерс лаб-а омогућен свима. *Ардуино је веома једноставан да га чак и ученик 3. разреда*

основне школе може користити и стварати на њему; сматрам да ће се веома лепо користити за часове, поготово у информатичким одељењима.

Затим су ученици Матеја Срејић, из 3.ит, и Марко Поповић, из 2.4, презентovali Едукомпас, сајт који је направљен да помогне ученицима основних школа у одабиру средње школе. *Волели бисмо да проширимо Едукомпас на много виши ниво и драго нам је да знамо да у овој учионици имамо и професоре који ће нас подржавати, као и сва потребна средства за то.*

Марко Ђукић, из 4.ит, направио је игрицу која је имала склоп цртежа, кода, па чак и музике који су сами направили он и његови другари, и додао колико му се свиђа концепт Мејкерс лаб-а. *Драго ми је да видим оволику заинтересованост професора за идеје нас младих, верујем да ће то много допринети практичној настави за све даље генерације у овој школи.*

Последњи је Арнолд Тамаш, из 2.3, показао и објаснио како функционише 3Д штампач који ће се користити у Мејкерс лаб-у. *3Д штампачи су једна од најновијих иновација коју би свако требало да користи, јер могућности које отвара су бескрајне и драго ми је што ћу моћи да помогнем другима да науче да га користе.*

Мејкерс лаб у Гимназији „Светозар Марковић“ није само просторија са савременом опремом, већ симбол визије која повезује образовање, технологију и локалну заједницу. Ова иницијатива показује да будућност није само нешто што се учи из књига, већ оно што се гради, тестира и дели — и да школа може бити центар иновација који инспирише цео град.

Аљоша Крмпотић, 2.4

Дан школе Прослава заједништва, талента и радости

У свечаној атмосфери, ходници наше гимназије поново су оживели песмом, глумом, игром и заједничким духом поводом обележавања Дана школе. Као и сваке године, овај дан представља посебан тренутак за ђаци и професоре. Тренутак када настава накратко уступи место креативности, дружењу и машти.

Од идеје до сцене

Припреме за прославу почеле су још 1. септембра. Иако су неки догађаји током школске године привремено скренули пажњу са организације, тим професора и ученика је с ентузијазмом и преданошћу смишљавао садржај програма.

Професор Мате Абрахам био је задужен за припрему цез тачака, професори Немања и Наташа Мандарић водили су хор, професорке Хајду Агнеш и Морена Радуловић бринуле су о програмима на мађарском и хрватском језику, док је професорка Сања Бајић била задужена за кратку глумачку тачку.

Једна од најлепших новина ове године била је идеја да хор изведе нумере из некадашње популарне домаће серије што је прерасло у праву мини представу под називом „Позориште у кући“, у којој је глумио и бивши ђак школе Лука Ђукановић. Музичке тачке показале су се као најзахтевније, али и као најлепши део програма, а блиска сарадња професора и ученика дала је читавом догађају посебну топлину.

Глас младих

Чланице школског хора истичу да им је управо наступ био омиљени део програма, а соло извођење једне нумере на француском језику посебно их је очарало. Подршка коју су добијале једне од других допринела је јединственој атмосфери.

„Било је весело“, кажу уз осмех, додајући да би следеће године волеле више музичких тачака, више соло наступа и дуже хорске програме. За њих, Дан школе је „опуштен дан у школи, без стреса“, а управо кроз такве заједничке активности, како истичу, рађају се нова пријатељства.

Спортски дух, шаховски турнир

Поред музичких и сценских садржаја, значајно место заузео је и традиционални шаховски турнир, који се годинама одржава поводом Дана школе. Организатор турнира, професор Љубомир Јотановић, истиче да је идеја једноставна: дати ученицима прилику да покажу своје знање, друже се и кроз шах учине школу занимљивијом. Следеће године планира да укључи још више спортских активности, како би програм био још богатији.

Заједништво које се памти

Од првих тонова хорских песама, преко глумачких сцена и шаховских партија, па све до осмеха ученика и професора, овогодишњи Дан школе био је мозаик талената, труда и заједничког духа. Како поручују организатори, оно што желе да публика понесе из сале су: радост, осмех, веселје и заједништво - управо оно што и треба да чини сваку школу.

Кутак за првака - Дражен Матковић

Победник овогодишњег шаховског турнира је Дражен Матковић, ученик 1.4. За Дражена је ово искуство прошло веома интригантно: „Веома ми је драго што сам освојио прво место“, каже са осмехом. Као најдражу партију издваја ону против професора и то не само због резултата, већ због квалитета игре и узбуђења које је пратило сваки потез.

Дражен тренира шах и планира да настави са школским такмичењима, а за следећу годину нада се још већем одзиву својих вршњака. Са надом да неће само играти партије у нашој школи, већ да ће нас и репрезентовати до године у његовом најдражем спорту. За њега, Дан школе је једноставно „дан славља, уживања и среће“.

Огњен Стокић, 2.4

Недеља посвећена здравој и правилној исхрани

Базар здраве хране традиционално се одржава у нашој школи на Светски дан здраве хране, 16.10, али он је ове године одржан дан касније. Пре базара, била је организована радионица за прваке на тему правилне исхране. Ову радионицу, у сарадњи са ЗЗЈЗ, водиле су др Нада Косић Бибић, др Каролина Берењи и Нада Мацура, нутрициониста.

Ученици су прво слушали презентацију, а касније су се поделили у две групе. Ученица 1.3, Андреа Езвеђ, са нама је поделила своје утиске: *Данас смо учили о исхрани, конкретно колико којих намирница да једемо и како да их најбоље припремимо. Такође, учили смо о анорексији, како друштвене мреже и сличне платформе утичу на наше ментално здравље. Поред исхране, бавили смо се и дневним уносом течности, као и које су најбоље течности за наше здравље. Задатак наше групе је био да идемо по школи и интервјуишемо ученике и професоре о њиховим навикама у исхрани. Било ми је веома занимљиво и, имам утисак, да сам овако боље упознала људе које смо испитали. Задатак ми се много допао и радо бих га опет урадила. Сматрам да сам данас много тога научила.*

Питали смо проф. Елвиру Ђураковић шта мисли о догађајима током ове недеље: *Базар здраве хране, односно уопште предавање, је акција која сада постоји већ више од 20 година. Главни циљ оваквих акција јесте подизање свести деце о правилној исхрани, као и шта она значи и да правилна исхрана не мора да значи неки велики баук, односно да не мора да буде неки велики проблем. Сарадња са докторицама из ЗЗЈЗ траје већ дуги низ година, где оне, кроз практичне радионице, после предавања приближавају значај уношења мале количине шећера, шта значи уколико храна има изузетно велику количину шећера, нарочито сокови које деца масовно пију, колики је значај уношења воде и који се проблеми евентуално могу да настану у организму, уколико постоји неправилна исхрана. Посебну пажњу обраћају и на медијску писменост, на који начин деца могу да се информишу када су медији и друштвене мреже у питању и на који начин да просто некако профилтрирају информацију и изаберу оно што им је најбитније. Моји утисци са овогодишњег базара, односно и сваке године, јесу у сваком случају позитивни. Мислим да се, не само ми биолози који организујемо овакве акције, него и сви професори просто изненадимо неким способностима наших ученика за које немамо прилике да сазнамо на другачији начин. Лично јако волим када видим неку њихову другу страну коју иначе не бих могла да видим у учионици, када се опробају конкретно овде у улози куvara. Оно што нам је можда онако мало жао, што смо приметили да током година мало сплашњава ентузијазам ученика што се тиче самог учешћа, па мора мало да иде на мишиће. Гледамо да се теме не понављају или барем да прође одређени број година да генерације изађу. Углавном је везано за здраву и правилну исхрану и стварно трудимо се да то буде највише заступљено, трудимо се да то буду теме које ученици могу да испитују, да то њима не буде нешто посебно тешко. Тема ове године је здравље у бојама јесени, с обзиром на то да тренутно има много бундеве, јабука, зеленог поврћа, па смо се одлучили за такву тему, али смо већ раније имали и здраву ужину, витаминске салате, воћне салате. Немамо неку посебну формулу за бирање теме и гледамо да то буде нешто што ученици могу да припреме.*

Своје утиске, са нама је поделила и Маша Целебцић, ученица 1.1: *Наш задатак је да направимо идеални план исхране за особу чији је дневни унос 2600 калорија. Добили смо папир са намирницама и сада планирамо свих пет оброка. Задатак је занимљив, поготово јер ме занимају хемија и фитнес. Докторке су нам врло лепо испричала своју презентацију и свидела ми се ова радионица, јер сам проширила своје знање из ове теме.*

Др Нада Косић Бибић причала нам је о овој радионици и дала неке савете за правилну исхрану младих:

Када говоримо о младим средњошколцима, онда је прва ствар коју препоручујемо да никада не оду у школу без доручка. Неки основни савет који бих препоручила младима је да имају све обраке у току дана и да једу разноврсно. То подразумева да се једу све намирнице из различитих група намирници. Значи, поред меса, који они воле, јако је важно да се уноси много више воћа и поврћа, које заборављамо да узимамо и конзумирамо, а јако су важан извор биљних протеина. Рибa би требало да заузима важно место у нашој исхрани, а она није често заступљена код младих, а ми је препоручујемо. Оно што бих свакако препоручила је да млади воде рачуна о уносу течности, који је јако важан и јако битан за њихов нормалан раст и развој, за постојање добрих успеха у школи. Здрава, разноврсна и умерена исхрана је важна за постизање жељених резултата, било у школи, спорту или животу.

Ове програме у средњој школи радимо више од десет година. Ове године смо у три наше средње школе. Поред Гимназије, ту ће бити Медицинска школа и Хемијска школа. Занимљиво је да у задњих пет или шест година радимо на тај начин да сви ови ученици који су имали прилику да учествују у оквиру едукативних семинара, имају прилику да 8. новембра, када се обележава Европски дан здраве хране и кувања са децом, опробају неке вештине припреме оброка у кухињи Хемијске школе. Тако да ће и ове године млади из све ове три школе имати прилику да припреме неке здраве оброке и да их дегустирају се својим вршњацима.

Базар здраве хране се одржао у обе смене на великом одмору, учествовали су ученици из већине одељења који су припремили здраве оброке на тему „Здравље у бојама јесени“. Углавном су припремали десерте, али је било и оних који су припремили и нешто слано. Најчешће воће које су користили су биле бундева и јабука. Ово су неки од утисака првака, како куvara, тако и ученика који су пробали њихова јела: *Правили смо колач са шаргарепама. Одлучили смо се за њега зато што је једноставан за прављење, здрав и што је најбитиније, веома фин. За прављење и печење нам је требало око пет сати. Помогло нам је што смо се добро организовали, сви смо радили једнако и оно што најбоље знамо, рекли су нам ученици из 1.4. Одељење 1.3 нам је рекло:*

Ми смо правили колач са јабукама и циметом, а направили смо и линцер са пекмезом од кајсије. Идеју за линцере смо нашли на Инстаграму и кад смо видели, сложили смо се да морамо то да направимо. Није било баи лако направити, устали смо у пет ујутру и опет смо мало закаснили, али је екипа била добра, па зато и није било толико тешко. Иначе волимо да кувамо и печемо, децаци више воле да кувају и хтели су да направе пилећи наприкаш, али смо нашли боље јело. Један од ученика првог разреда је рекао да су му се највише свидели такоси и колач од шаргарепе. Други је навео да су му се највише допали мафини и куглице са плазмом. У другој смени избор је, такође, био разноврсан. Било је неколико цимет ролница, а највише је било мафина. Осим мафина, било је и пудинга од чиа семенки, којег је веома брзо нестало. Ивона Стантић, ученица 4.ф одељења, испричала је како се одлучила за своје јело: *Направила сам бундевару зато што ми то и иначе, код куће, једемо петком и знам да је она здрава. Требало ми је око два сата да је направим, али ми није било тешко, јер често кувам код куће. Сматрам да се здраво храним, увек се трудим да оно што једем буде здраво*

Њена другарица из одељења, Јелена Кујунџић, рекла је: *Одлучила сам се да правим питу са јабукама и гризом, јер моја мама има јако добар рецепт и зато што смо имали јабуке код куће, па да се искористе на добар начин. Волим да печем и кувам, ово ми је хоби, а највише волим да испробавам нове рецепте. Наравно, покушавам да се храним здраво, али никада не могу да одолим слатком.*

Цекуш Синтиа Лара, из 4.е одељења, испричала је како су направили две врсте мафина: *Ми смо направили две врсте мафина, мафине са јабуком и циметом и мафине са бананом и чоколадом. Једне смо засладили стевијом, а друге медом. Идеје смо пронашли на интернету, зато смо и направили две врсте. Није нам било тешко, јер смо уживали, припрема је трајала око три сата. Волим да кувам и печем, код куће то радим, па сам навикла. Посао смо поделили тако да је двоје правило мафине, док су их друго двоје украшавали.*

Цимет ролнице је правила група из 2.1, а Лара Шегина је рекла зашто су се одлучили за њих: *Правили смо цимет ролнице, јер су укусне и обично се праве на јесен. Сама припрема није дуго трајала, најдуже је било дизање теста. Једноставно је било направити, а ми и иначе волимо да кувамо и печемо, па нам није пало тешко. Нас је разредна ангажовала, али је свако из разреда имао свој део, неки су, на пример, дошли у украсили тепсију на којој су биле ролнице.*

Ово је рецепт за цимет ролнице које су направили 2.1:

Састојци за тесто:

- 500 г брашна
- 1 кесица сувог квасца (или 20 г свежег)
- 250 мл топлог млека
- 80 г шећера
- 1 ванилин шећер
- 80 г отопљеног путера
- 1 јаје
- прстохват соли

Састојци за фил (пуњење):

- 100 г омекшалог путера
- 100 г смеђег шећера (може и бели)
- 2 кашичице цимета

Састојци за глазуру :

- 100 г крем сира
- 50 г путера
- 100 г прах шећера
- 1 кашичица ваниле (опционално)
- 1-2 кашике млека (ако је прегусто)

Пече се 25 минута на 180 степени.

Пријатно!

Ливиа Молнар, 2.2

Őszi ízek

Az idei iskolai őszi bazárra az osztályból ketten készültünk barátnőmmel. Mi ketten vállaltuk, hogy egészséges, mégis finom süteményekkel veszünk részt az eseményen.

Hosszasan gondolkodtunk azon, mit süssünk, mi illik az őszhöz, és közben nemcsak finom, hanem tápláló is. Végül két ötlet mellett döntöttünk: sajtos pogácsát és tökös brownie-t készítettünk.

A pogácsa rostban gazdag lisztből és kevesebb zsiradékkal készül, a brownie pedig sütőtökkel, ami természetes édességet és őszi hangulatot ad a sütinek.

A célunk az volt, hogy megmutassuk: az egészséges étkezés nem jelent lemondást az ízekről. A sütés közben nemcsak új recepteket tanultunk, hanem azt is, hogyan lehet tudatosan választani alapanyagokat, és felelősen gondolkodni az étkezésről.

Reméltük, hogy a vásáron sokan megkóstolják majd a süteményeinket, és kedvet kapnak ahhoz, hogy otthon is kipróbálják az egészséges sütést. És ez így is történt. Mondanom sem kell, hogy meg voltunk elégedve magunkkal az esemény után, hiszen nagy sikere volt a sütinknek.

Az egészség nemcsak egy divatos téma, hanem életmód, amelyhez elég egy kis odafigyelés... és egy csipet szeretet is.

Góli Zsuzsanna, 3.3

Dan kravate

Dan kravate nije samo jedan dan, niti se svodi samo na kravatu. Objašnjenje značenja kravate i njezinih pojavnosti u modernoj kulturi zapleteno je poput čvora u njezinu središtu. Kravata, naime, nije samo ukras: ona je slavlje dostojanstva osobe, elegancije koja se u svakodnevnom životu očituje izvorom toga naizgled jednostavna modnoga dodatka, koji predstavlja središte cjelokupne modne pojavnosti onoga tko je nosi, pridajući smisao njegovoj pojavi. I svakodnevna i iznimna, kravata je nešto što se uvijek nosi – kako pri običnome odlasku na posao, tako i u jedinstvenim životnim prigodama.

Kravata sadrži vlastitu prapovijest, podsjećajući na Tridesetogodišnji rat, tijekom kojega su je hrvatski vojnici po prvi puta izveli na svjetsku pozornicu, gdje je zadobila povijesnu afirmaciju Luja XIV., koji ju je pretvorio u najveći modni uspjeh 17. stoljeća. U modernome dobu, ona je postala gotovo pa obvezatnim uresom, ne samo na odijelima poslovnih ljudi ili predsjednika država, nego i umjetnika, radnika i gotovo svakoga muškarca, pa – u obliku neodoljiva rupca – i nebrojenih pripadnica nježnijega spola. Kravata, dakle, nije samo ukras ili simbol koji budi povjerenje u one koji je nose; ona je sredstvo pomoću kojega možemo poslati poruku svijetu.

Dan kravate poziva na univerzalnost, zajedništvo i povezivanje, ali i na susret i komunikaciju, podsjećajući pritom na prava, odgovornost i obveze. Širenje poruka koje kravata sažima dokaz je prihvatanja povijesti, nadovezivanja na nju u graditeljskom odnosu prema sadašnjosti te spremnosti na nove izazove u budućnosti.

S obzirom na to, svake godine obilježavamo Dan kravate 18. listopada kako bismo je promovirali čim više, a učinili smo to i s učenicima 2. f razreda naše škole koji su se prisjetili povijesne priče o nastanku kravate, naučili jednu od tehnika njezinog vezivanja i izradili košulje i kravate u origami tehnici koje će im u budućnosti poslužiti kao straničnici.

Ко смо ми? Шта радимо? – Увид у рад Ученичког парламента

Ученички парламент је формална институција која је задужена да заступа интересе свих ученика школе. Тренутно се састоји од 82 ученика, два представника из сваког одељења. Представници су задужени да молбе, жалбе и питања свих ученика наведу током седнице парламента, да би се могла водити дискусија о могућим решењима. Веома је важно да сви представници буду активни у раду, зато је пожељно изабрати такве ученике за ову позицију, који су заправо заинтересовани.

Година је започела конститутивном седницом Парламента. Главна тачка је била упознавање радних група унутар Ученичког парламента и почетак председничких избора.

За позицију председника су се кандидовали Марко Звекић (4.2), прошлогodiшњи председник Ученичког парламента, и Марко Поповић (2.4), прошлогodiшњи представник гимназије у Општинском ученичком парламенту. Имали смо већ прилику да се прошле године упознамо са њима, зато пуно кампање није ни требало. За кампању су кандидати имали недељу дана, али ове године нисмо имали плакате и дебату. Мислим да су сви који су били упознати са прошлогodiшњим изборима били веома нестрпљиви да се сазна резултат. Прошле године је само један глас био одлучујући. Ове године је та разлика била мало већа, и тако је нови председник Ученичког парламента Марко Поповић.

На првој редовној седници Парламента су изабрани руководиоци радних група Ученичког парламента. Руководиоци су део кабинета председника и заједно омогућавају да Ученички парламент заправо проради. Захваљујући њима су могуће организације различитих дешавања. Могу да кажем да се прошле године кабинет председника јако лепо покренуо и надам се да ће успети да задржи тај ниво рада. Тренутне иницијативе кабинета председника јесу сазнавање интереса ученика и према томе, планирање дешавања која ће побољшати социјални живот унутар школе. Циљ је да ученици имају могућност да учествују у једној заједници.

Остале тачке са те седнице су усвајање заставе Ученичког парламента и разматрање о екскурзијама и стручним посетама за ову школску годину. Прошле школске године је неколико ученика самофинансирало штампање и дизајнирање заставе школе. Ову исту заставу смо усвојили као заставу Ученичког парламента наше гимназије.

Као и прошлих година, и ове године се могло гласати о екскурзијама. Основе екскурзија су остале исте, али је наше мишљење питано у вези са неким детаљима. Ученици првих разреда, као и прошлих година, и ове године ће ићи у Сремске Карловце на једнодневни излет.

Други разреди, као и трећи и четврти, ићи ће у иностранство у склопу стручне посете. Иду на два дана, са једним ноћењем у Будимпешти. Драго ми је да ће имати прилику да иду на овакву

екскурзију већ у другом разреду. Верујем да ће бити интересантнија и боља екскурзија него што је била прошлих година. Трећи разреди ће, исто као и прошле године, ићи у Беч и Будимпешту на стручну посету са два ноћења. Ову екскурзију

препоручујем свима

који су у могућности да оду. Била је напорна али забавна, са пуно шетње и још више прелепих приказа. Матуранти су могли гласати о градовима које ће посетити. Једногласно се изгласало да путања буде Братислава и Праг.

Током овог квартала се одржао СТАРТ фест, што је ученичка иницијатива која се спроводила у сарадњи са Унијом средњошколаца Србије. Руководилац фестивала је био претходни председник Ученичког парламента Марко Звекић. Заједно са волонтерима се трудио да фестивал прође глатко и незаборавно. Фестивал је трајао три дана, од 24. до 26. септембра. Програми су били разноврсни, сви су могли да нађу савршени програм за себе. Спортисти су имали прилике да се боре за прво место на тупнирима у одбојци и баскету, који су се одржавали првих два дана фестивала. Турнир је спроведен у сарадњи са професорима физичког и здравственог васпитања, а ученици Теодора Кеченовић, Милица Миљковић, Владимир Чучковић и Алекса Стантић су имали улогу судија. После више сати игре, турнир у одбојци је освојио тим Милошеви ратници, док је у баскету прво место освојио тим Жабаљ сити. Након турнира је почео културни и забавни програм, који се одвијао после наставе. Ученици су имали савршену прилику за дружење у склопу вечери друштвених игара.

Могли су разговарати о занимљивим темама играјући неку од десетине расположивих друштвених игара. Задњи дан фестивала је био музичко вече, где је свирао дуо гимназијалаца „Рок Бенч“, чији су чланови били Саша Лукјанчикова и Давид Шомођварац. Дуо је одсвирао више од десет песама из жанрова пост-пунка, рокенрола, ну-метала и других. Чуле су се песме бендова „Talking Heads“, „Linkin Park“, „Radiohead“, и музичара Дејвида Боуиа и Момчила Бајагића Бајаге. За разлику од осталих дешавања, музичко вече је било отворено за све средњошколце Суботице, па су присуствовали и гости из Политехничке средње школе. Овом свирком се обележио крај СТАРТ фест-а.

Амина Радаков, 4.3

Kik vagyunk mi? Mit csinálunk? - Betekintés a Diákszabványügyi Bizottság munkájába

A diákszabványügyi Bizottság egy hivatalos intézmény, amely a tanulók érdekeit képviseli. Minden osztályközösség két tanulót választ, így a parlamentet jelenleg 82 diák alkotja. A képviselők feladata,

hogy a tanulók kéréseit, kérdéseit, esetleges panaszait felterjesszék a diákszabványügyi Bizottság üléseken, majd sor kerül a problémák megvitatására. Nagyon fontos a képviselők aktív részvétele, ezért mindenképp olyan tanulókat kell képviselőnek választani, akik ezt a feladatot teljesíteni tudják.

Ez a tanév is a diákszabványügyi Bizottság alakuló ülésével kezdődött. Első napirendi pontként az elnökválasztás szerepelt. Megismerkedtünk az elnökjelöltekkel, illetve a diákszabványügyi Bizottság szakosztályaival is. A jelöltek a következők voltak: Marko Zvekić (4.2), az előző évi diákszabványügyi Bizottság elnök és Marko Popović (2.4), aki a községi diákszabványügyi Bizottságban tavaly képviselte gimnáziumunkat. Mindkét jelöltet már

ismertük az előző tanévből, ezért óriási kampányra nem volt szükség. A tavalyi évvel ellentétben a kampányhét plakátok és vita nélkül telt el.

Úgy gondolom, hogy aki „képben volt” a tavalyi választásokat illetően, az idén türelmetlenül várta a végkimenetelt, hiszen tavaly csupán egyetlen szavazat döntött. Ebben az évben ez a különbség egy kicsit nagyobb volt, végül Marko Popović lett a diákszabványalkotó testület idei elnöke.

A diákszabványalkotó testület első rendes ülésén történt a diákszabványalkotó testületi bizottság vezetőinek kiválasztása is. Ők részei az elnöki kabinetnek, és a diákszabványalkotó testület elnökével együtt biztosítják a diákszabványalkotó testület tényleges működését. Tavaly az elnöki kabinet sikeresen tevékenykedett, remélem, idén is hatékonyan fog működni. Az elnöki kabinet jelenlegi feladata a tanulók érdeklődési köreinek kivizsgálása, és ennek alapján olyan események szervezése, amelyek felfrissítik a tanulók társadalmi életét az iskolán belül. Célunk, hogy iskolánk tanulói érezzék, hogy milyen jó a gimnázium közösségéhez tartozni.

Az első rendes ülés további pontjai: a diákszabványalkotó testület zászlajának elfogadása, és a kirándulásokról való diskurzus. Az előző tanév folyamán már néhány diák munkához látott; megterveztek, majd saját kezűleg kidolgoztak egy zászlót. Ugyanezt a zászlót fogadtuk el mint a diákszabványalkotó testület lobogóját.

Az előző évekhez hasonlóan, ebben az évben is kikérték a véleményünket a kirándulások egyes részleteiről. Az elsősök, ugyanúgy mint az előző években, egy egynapos kirándulás keretében Karlócot fogják meglátogatni. A másodikosok, a harmadikosok és a negyedikesek külföldre mennek a tanulmányi kirándulás alkalmával. A második osztályosok kétnapos kiránduláson vehetnek részt, Budapestre utaznak. Örülök, hogy már a második osztályban lehetőségük lesz egy ilyen útra. Biztos vagyok benne, hogy jobb és érdekesebb kirándulásban lesz részük, mint az előző évi másodikosoknak. A harmadik osztályos tanulók, ugyanúgy, mint tavaly, Bécsbe és Budapestre mennek tanulmányi kirándulásra a budapesti Nikola Tesla Gimnáziumba.

Ezt az utazási lehetőséget ajánlani tudom mindenkinek. Fárasztó, de élménydús kirándulás volt sok sétával és látnivalóval. A végzősök választhattak, hogy a kirándulás során mely városokat látogassák meg. Végül egyhangúlag lett kiválasztva Pozsony és Prága.

Ebben a negyedévben megszervezésre került a *START fest*, amely egy diákok által szervezett rendezvény a Szerbiai Középiskolások Egyesületének közreműködésével. A rendezvény főszervezője a diákszövetség volt elnöke, Marko Zvekić, aki az önkéntes segítőkkel együtt biztosította a fesztivál zavartalan lebonyolítását. A fesztivál három napig tartott, szeptember 24-e és 26-a között. Sokszínű volt a program, így mindenki megtalálhatta a számára megfelelőt. Az első két nap a sportolóról szólt. A

mérkőzéseket a tornatanárokkal együttműködve szervezték meg. Bíróként tanulók is tevékenykedhettek, így Teodora Kečenović, Milica Miljković, Vladimir Čučković és Aleksa Stantić vezették a meccseket. A résztvevők röplabda- és felpályás kosárlabda-mérkőzéseken harcoltak az első helyért és a legjobb csapat címért. Több órás

küzdelen után az aranyérmeket a *Miloš harcosai* és a *Žabalj city* csapatok érdemelték ki. A sportesemények után következtek a kulturális és szórakoztató programok. A tanulók tökéletes lehetőséget kaptak arra, hogy egy társasjátékest keretein belül barátkozzanak, és érdekes témákról beszélgessenek. A fesztivál utolsó napja zenei est volt, amelyen iskolánk két tanulója lépett fel. A dúó neve *Rock Bench*, tagjai pedig: Saša Lukjančikova és David Šomođvarac. Több mint tíz számot játszottak le post-punk, rock and roll és nu-metál stílusban. Elhangzottak olyan ismert együttesek és zenészek számai, mint Talking Heads, Linkin Park, Radiohead, David Bowie és Momčilo Bajaga. A többi programmal ellentétben a zenei est nyitott volt Szabadka minden középiskolása számára, ezért a Politechnikai Középiskolából is érkeztek tanulók. Ezzel a hangulatos kis koncerttel ért véget a *START fest*.

Iskolánk Diákszövetségje felelősségteljesen végzi a feladatait, segítsd te is a munkánkat!

Radakov Amina 4.3

ENGLISH CORNER

Choose art

What makes us want to create? A good pen? Smooth paper? Nice sounds?

This isn't a research paper; it's a sort of essay. A vulnerable and quite biased jumble of unrelated thoughts about why we (and I personally) want to express ourselves in different ways, and what even pushes us to do this.

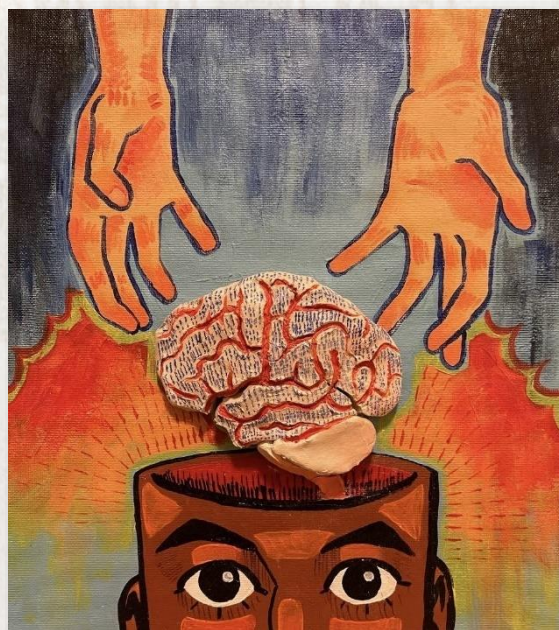
It's very different from what I've written before. Those two entries were abstract and somewhat existential, but this time, I not only want to write in a more freely publicistic, spoken manner, but I also want to be more hopeful. That hope is based on what I see around me, and on interactions I have with people.

I think that this is a good starting point for this text – people. What drives us to create more than looking at others, listening to them, and experiencing being in a society we find ourselves in once we become conscious of our own existence?

There might be one thing that's more inspiring, though – being human. Isn't it why toddlers draw all over the walls when they find a crayon that was carelessly left behind? Before words comes art, no matter how primitive.

It is incredible how we've found ways to express ourselves. Even dissonant colours, cacophonies will find a reflection at a certain point, at a certain time, in a certain soul. I think that is beautiful, and I cannot understand why people would want to strip each other of the ability to be authentic within their creations.

A very modern issue is social media and the way users perceive those who muster up the courage to share one of the most vulnerable things one could think of, products of a vivid imagination – drawings, sculptures, music, texts... There is a lot of negativity, which discourages artists from ever taking their drafts out of their drawers.

But I can't say that this problem just popped up a couple of decades ago with the Internet. It's pretty common knowledge that creative people have always faced different kinds of commentary on their work, often harshly criticised even by those in the same spaces. I have to say, though, that it just takes courage and time to overcome the fears that come with publications. However, once that's over with, you gain some sort of freedom to really answer to yourself before facing anybody else, and at some point, that becomes the only valid form of improvement.

However, a more nagging and unpleasant issue of the past couple of years is the rise of widely available Artificial Intelligence, or AI. A lot of people have talked about this topic, and still are, but I don't think I can strip this essay of the said theme, even though there was an attempt to. While I don't think that AI is inherently bad, since it is used in medical fields, and can generally make some routine tasks easier, it still affects our own intelligence. It is overused, in fact. Anybody could have full access to AI applications, such as ChatGPT, Sora and others, which drastically decreases the need for basic critical thinking skills. It is upsetting, and quite frankly disturbing, to see people use something so environmentally, intellectually, and sometimes mentally draining for something that could have been a simple Google search. But what is equally depressing is how AI is increasingly normalised for self-expression. With every failed attempt to explain that a machine can't fully portray your own emotions, no matter how great of a prompt you type in, a machine that can't create anything of its own and only recycles sources from the Internet without any permission, simply because it's been shared by somebody with others, comes a certain desire to prove yourself right, to show that art in its classic sense is accessible, that art frees you, that art can even be therapeutic, in a way. It makes you want to be twice as creative as you already are. It makes you want to keep being, to keep proving over and over again that nothing will take your "you" away.

With that comes my final point, or the final point I have the ability to properly put into words – choose art. Choose authenticity. Choose personality. Choose your future. Choose life.

Aleksandra Lukjančikova 4.b

More than a year away: Growing through exchange

Mu Zhicheng is a student from Hefei, the capital city of Anhui Province in China. Zhicheng is currently attending *Svetozar Marković Grammar School* as part of the *AFS Intercultural Program*. We wanted to ask him about his first month in Serbia. The interview was conducted by the English teacher Aleksandra Mešter Trajković.

I: What made you want to participate in a student exchange program? Why did you choose Serbia?

MZ: I had spent a lot of time and energy preparing for my TOEFL exam and AP (Advanced Placement) tests for college. Even though I worked hard, I couldn't reach the required score. So, I decided to take a year off, get away from that pressure, and focus on other things. My first choice was actually Japan, but that's a very popular destination with students, and I didn't get in. The second country on my list was Serbia. I wanted to come here because Serbia has a different culture; it is peaceful and beautiful.

I: What is the biggest difference you noticed between schools here and in China?

MZ: Students in China spend all day at school. We get there around 7:20 a.m. and do our morning reading. Classes start at 8 and last until 11:30. Then we have a long break, during which students have lunch. Classes resume at 2 p.m. and last until 6:30. Classes are 45 minutes long with a ten-minute break between each. During the long break, I usually go home to have lunch and rest because school is only 10 minutes away on foot. So, school life in Serbia is much more relaxed, and students generally spend less time studying.

I: Was there anything that surprised you when you arrived here?

MZ: I was very pleasantly surprised by how friendly everyone was when I arrived.

I: What do you miss the most about home?

MZ: I don't miss anything very much, but I do miss some of my friends and my favorite Chinese snacks.

I: Have you tried any local foods that you liked or disliked?

MZ: Yes, I tried some. I liked the potato pie from the bakery, and my host mother made stuffed peppers, which I liked. I didn't like *Smoki* very much – it's very sticky.

I: Tell us about something fun or unexpected that happened to you here.

MZ: Well, during my third week here, I had a little accident. I was riding my bike on the way home when I ran into a bicycle rack. My host mother took me to the doctor's, but luckily, nothing was broken.

I: How do Chinese students spend their free time?

MZ: In the same way Serbian students do: on their phones. They watch content on *TikTok* or chat online. They don't spend too much time on outdoor activities. The thing is, Chinese students spend more time studying, so they have less free time for other things.

I: What have you learned from this exchange so far?

MZ: I take Serbian lessons, so I have learned some Serbian phrases. My time here will not only help me learn your language but also give me an opportunity to practice my English, since I have been using English to communicate with my host family and friends from school. My father really wanted me to come here specifically because he believes exposure to a different language and culture will one day help me become a government official, like himself.

I: What's one thing about Chinese culture you wish more people here knew about?

MZ: I wish people here knew more about the Chinese New Year. Depending on the calendar, it is usually celebrated in January or February and lasts one week. Its most common festival is called the *Spring Festival Couplets*. Couplets are a traditional form of Chinese poetry. During the festival, these verses are written on red pieces of paper and represent wishes for a better life in the New Year.

I: Thank you for talking to me. We hope your stay in Serbia will be a memorable one.

MZ: Thank you. I'm sure it will.

III

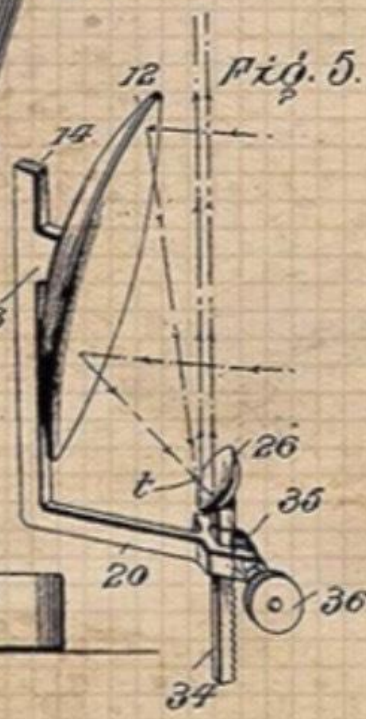
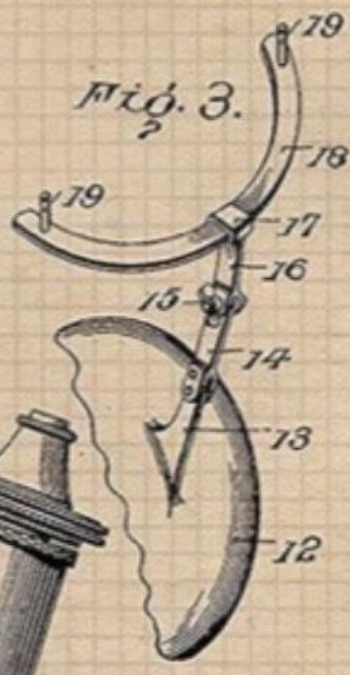
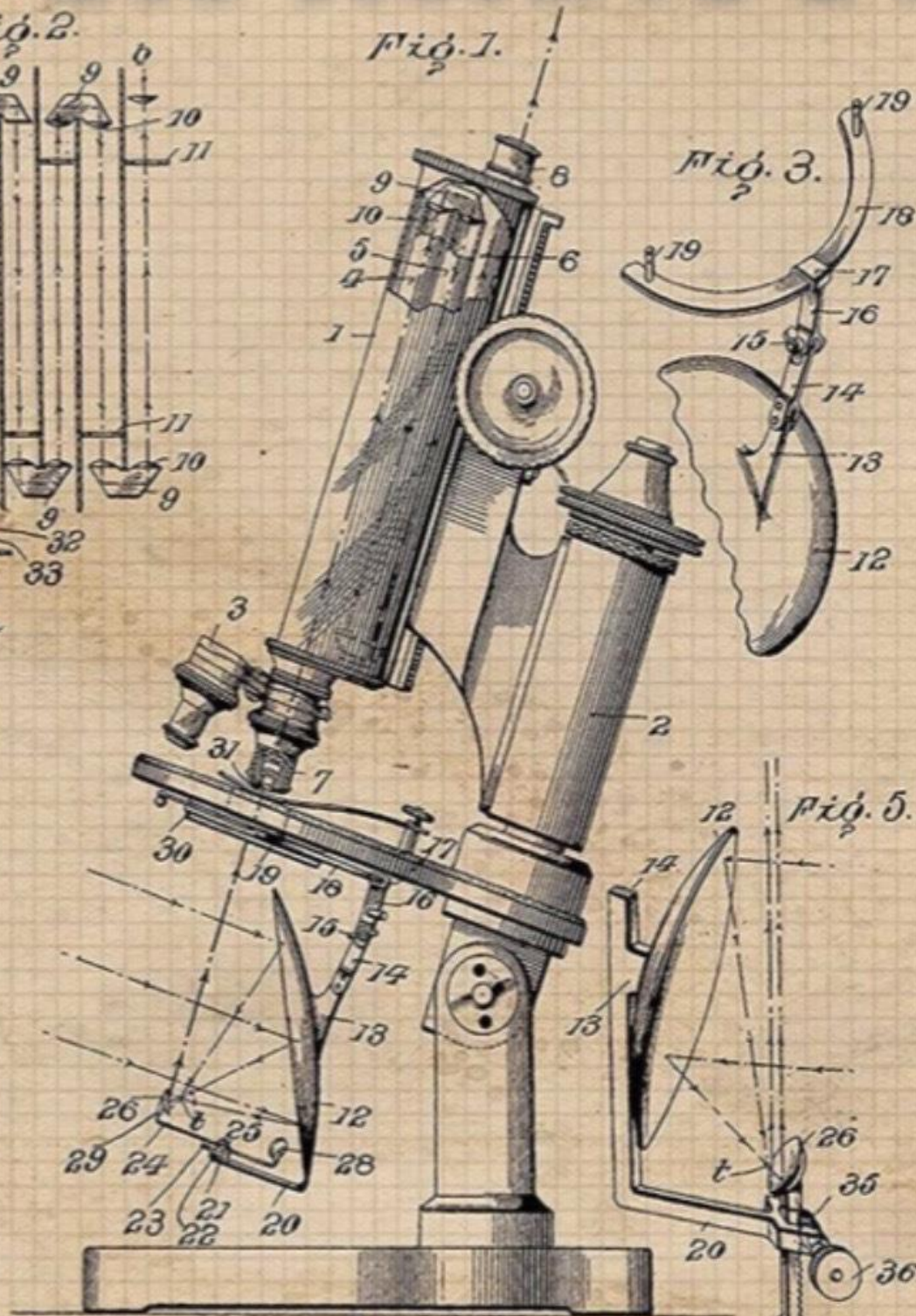
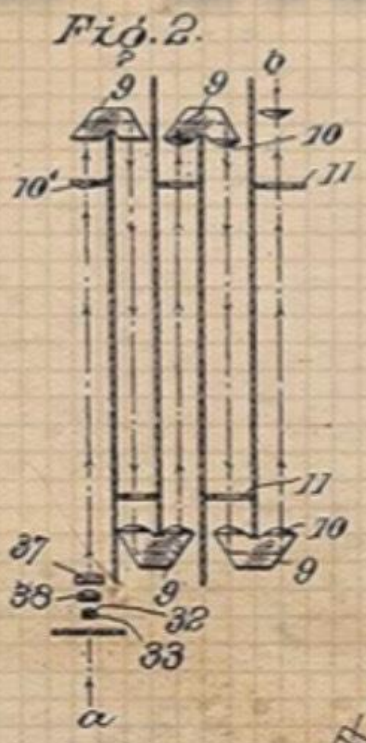
Perhaps it was meant to be this way.

Stolen moments of intimacy and whispered promises at the dead of night, when no one hears; when all is content and silent but the two souls that are so intertwined that even fate and cruelty of life could not separate them.

Katarina Kostić 3.b

НАУЧНО-ПОПУЛАРНИ

J. H. FORD
MICHIGAN
APPLIED FOR PATENT FEB. 2, 1906.

Inventor

Joseph H. Ford,

Witnesses
G. M. Thompson.
Frederick A. Holton.

ТЕКСТОВИ

Lawrence, Paris & Mason
Attorneys

Nadamo se da ćemo ove godine u svakom broju uspeti da vam predstavimo barem jedan prilog nekadašnjih gimnazijalaca.

Pred vama je prvi od priloga, autora Vladimira Pavlovića (generacija 2014-2018)

Od oranica do algoritama: Kako smo, bez mnogo buke, zamenili zemlju za nule i jedinice

Istorija

Nekada si znao ko vlada svetom: onaj ko ima zemlju. Što više, to bolje. Što plodniju, to moćniju.

Nije tu bilo puno filozofije, ravnice, doline, rečni slivovi, malo blata oko članaka i eto carstva. Ako imaš vodu, imaš žito. Ako imaš žito, imaš ljude. Ako imaš ljude, imaš vojsku. A gde je vojska, tu je i imperija.

Mesopotamija, Egipat, dolina Inda, Kina – sve te velike priče stare hiljadama godina počinju istim prizorom: ljudi koji sade, zalivaju i žanju, zavisni od prirode, a kasnije i od svojih vlastitih veština da upravljaju vodom, kišom, sušom i plodnošću tla.

Od tih početnih koraka, civilizacije su cvetale, trgovina je bujala, populacija je rasla – sve dok bi, pre ili kasnije, došla tačka pucanja, trenutak kada broj ljudi nadmaši ono što zemlja može da ponudi.

I koliko god da ovo zvuči kao priča iz udžbenika iz viših razreda osnovne škole, vredi je imati na umu. Jer, kao što ćemo uskoro videti, nisu te priče baš toliko daleko od nas, čak i kada mislite da ste ih zauvek ostavili negde između sumerskih klinastih zapisa i egipatskih hijeroglifa.

Danas, nekoliko milenijuma kasnije, gotovo 40% ljudi na ovoj planeti i dalje se bavi poljoprivredom, što vam, ako malo stanete i razmislite, govori da oranje nije iščezlo iz naše DNK, da je i dalje, uprkos svemu, tu negde, kao neka arhaična kost u telu čovečanstva.

Ali to je ono što čini ovu priču zanimljivom, poljoprivreda više nije ono što određuje ekonomsku sudbinu nacija. Ona jeste i dalje ono od čega se živi, ali više nije ono od čega se bogati.

Indija, recimo, i dalje ima ogroman deo stanovništva koje ore i seje, ali udeo poljoprivrede u njenom BDP-u pao je sa preko 21% na nešto više od 16% za samo dve decenije.

Poljoprivreda više nije ono što određuje ekonomsku sudbinu nacija. Ona jeste i dalje ono od čega se živi, ali više nije ono od čega se bogati.

Kina, koja hrani skoro petinu sveta, doživela je još bržu tranziciju – poljoprivreda joj sada čini tek oko 6,8% ukupnog BDP-a. Isti obrazac je i u Latinskoj Americi. Čile, zemlja vina i voća, prepолоvio je svoj agrarni sektor na 3,3%.

Evropa? Ništa drugačije. Francuska, zemlja koja je najveći poljoprivredni proizvođač u Evropskoj uniji, pala je sa 1,9% na 1,3%. Holandija, koja je i dalje svetski gigant u izvozu hrane drži poljoprivredu u granicama ekonomskog proseka, sa oko 1,65%. Čak je i Rusija, nekada sinonim za žitarice, prepолоvila svoj agrarni udeo.

I tako, dok brojimo te procenete i grafike, slika postaje jasna: Plodna zemlja više nije ono što pokreće svet. Umesto toga, svet se preselio u gradove, fabrike i najnovije industrijske centre – servere. I ako pažljivo pogledate, primetićete da se jedan stari obrazac ponavlja, samo sa drugim igračima.

Solarne plantaže umesto vinove loze

Jedna slika možda najbolje pokazuje koliko se svet promenio, vinogradi i maslinjaci, polja kukuruza i pšenice, sve više ustupaju mesto plantažama solarnih panela.

Ne, nije to slučajno.

Iako bismo voleli da verujemo da solarna energija dolazi s krovova i pustinjačkih visoravni, u stvarnosti, najveći solarni projekti niču tamo gde je zemlja nekada rađala plodove – baš na obradivim poljima.

Zašto?

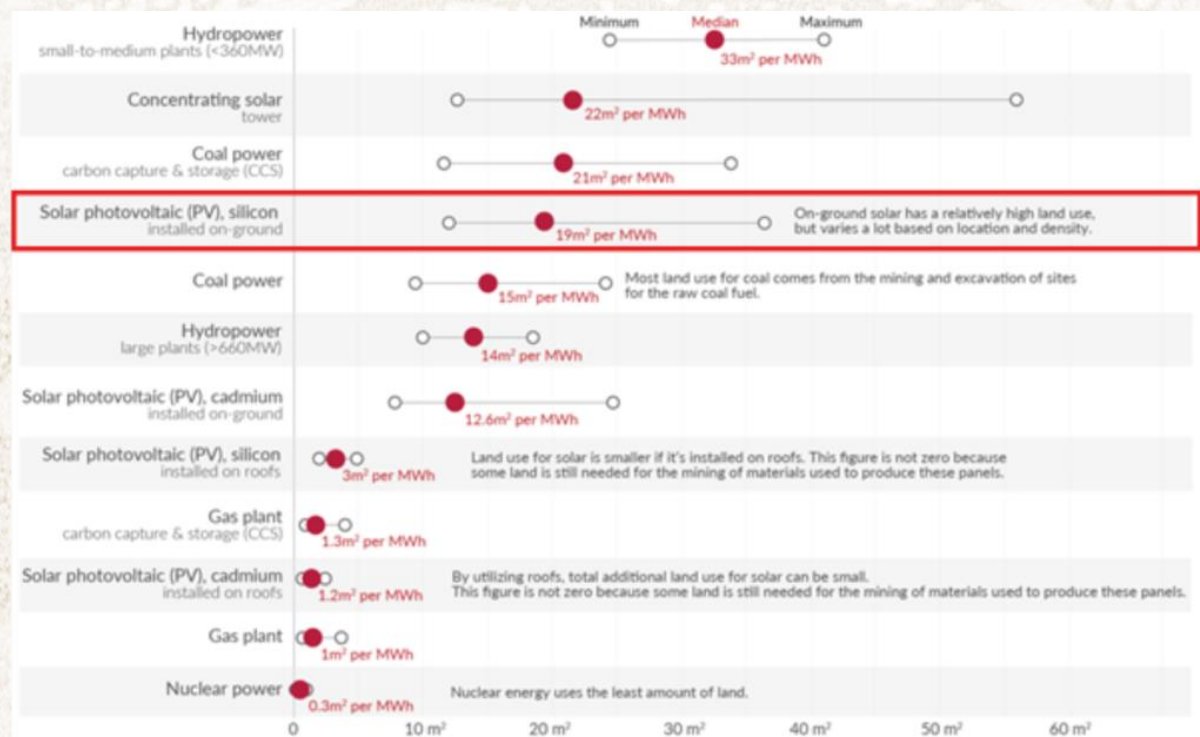
Solarni paneli ne traže mnogo: ravan teren, dobru povezanost s mrežom i prostor koji lako može da se promeni. I zato, danas, pod tim reflektujućim površinama ne raste više ništa jestivo.

Njihov plod je energija – gorivo za digitalni svet.

Na prvu loptu, deluje da je to dobra stvar: „čista“ energija, obnovljivi izvori, svetla budućnost. Ali, kao što to obično biva, nije sve baš tako jednostavno.

Solarni paneli, ma koliko bili „zeleni“, zapravo traže enormno mnogo prostora. Jedan megavat-čas proizvedene energije od sunca zahteva u proseku 19 kvadratnih metara zemljišta.

Nuklearne elektrane, poređenja radi, troše 0,3 kvadratna metra po istoj količini energije. Čak i elektrane na gas ili ugalj uz sve njihove mane, ostavljaju manji „prostorni otisak“ nego solarne plantaže.

Pa opet, logika investitora je neumoljiva, na otvorenim poljima paneli se najbrže isplate, najlakše postave i najduže traju.

A „najslađe“ u svemu tome?

Pod tim panelima ne raste ništa.

Samo senka, tišina i struja.

Nova polja, novi plodovi

No, nije stvar samo u pejzažu, nego u celokupnoj filozofiji rada. Nekada je svet funkcionisao u ritmu prirode: setva u proleće, žetva u jesen, zima za preživljavanje.

Danas? Danas nema godišnjih doba. Danas se živi u iteracijama. Sve se vrti oko ažuriranja softvera, treniranja modela, optimizacije algoritama. Polja se menjaju velikim data centrima.

Solarni paneli, ma koliko bili „zeleni“, traže enormno prostora.

Jedan megavat-čas proizvedene energije od sunca zahteva u proseku 19 kvadratnih metara zemljišta.

Nekada su najveći bogataši bili oni sa najviše zemlje. Danas su to oni koji poseduju najveće servere.

Umesto traktora, koriste se superračunari. Umesto plugova, koriste se hardveri na vodeno hlađenje.

Algoritmi su nova zemlja. Podaci su novo seme.

A kompanije koje razvijaju veštačku inteligenciju danas stoje na istom mestu na kojem su nekada stajali agrarni magnati.

Kad Sunce ponovo postane gospodar

I tu dolazimo do apsolutnog paradoksa – svet u kojem sve izgleda kao da je digitalno, zapravo je u dobroj meri zavisano od najstarijeg resursa od svih: Sunca.

Bez energije, nema veštačke inteligencije.

Data centri, novi industrijski gradovi, ne mogu bez energije. A gde se ta energija danas crpi? Na onim istim poljima gde su nekada rasla žita i kukuruz.

U Abu Dabiju se gradi jedan od najvećih data centara na svetu, sa infrastrukturom koja pokriva 26 kvadratnih kilometara i sa planiranom energetsom potrošnjom od čak pet gigavata – više nego što troši cela Srbija. Mada u planu je da se u potpunosti hrani energijom iz solarnih panela i vetrnjača.

I zaista kada bi poljoprivredna polja pod biogorivima, koja danas u mnogim zemljama gutaju hektare i hektare, zamenili solarni paneli, efekat po planetu bio bi daleko bolji. Biogoriva, koliko god zvučala „prirodno“, iscrpljuju zemlju, troše đubriva, vode i pesticide, a prinosi im nisu ni blizu onome što daju solarne farme.

Nekada su najveći bogataši bili oni sa najviše zemlje. Danas su to oni koji poseduju najveće servere.

A kada uporedite solarne farme sa proizvodnjom biogoriva, shvatićete da su one zapravo bolja opcija, daju više energije po hektaru i daleko su bolji čuvari zemljišta od bilo koje druge „zelene“ energije.

Ali ispod njih, i dalje, ne raste ništa.

Kada zamenimo tlo za piksele

I tu dolazimo do onog pitanja koje niko ne postavlja naglas, jer je previše neprijatno:

„Šta se događa kada svet ostane bez oranica, a zatim i bez hrane?“

Šta će biti kada proizvodnja hrane više ne može da prati rast populacije, dok polja postaju reflektujuće površine koje napajaju servere, a ne stomake?

Da, veštačka inteligencija može da reši mnogo problema. Da, može da predvidi vremenske nepogode, da optimizuje lance snabdevanja, da pomogne u uzgoju hrane.

Ali jedno pitanje i dalje ostaje – i to ne pitanje hrane, nego pitanje smisla:

Ako budućnost postane mesto u kojem sve funkcioniše savršeno, ali je sve generisano, izračunato, virtuelno, ako sve što nas okružuje bude samo simulacija, ko će nas podsetiti šta je stvarno? I hoćemo li, u toj budućnosti, još umeti da razlikujemo šta je stvarno, a šta je samo niz nula i jedinica?

Jer, možda ćemo imati energiju za hiljadu svetova i memoriju za milijardu misli, ali ako izgubimo sposobnost da osetimo stvarnost, šta će nam sve to?

Možda možemo nekoga i da priupitamo, duhove prošlosti, senke sadašnjosti ili skice budućnosti, koji bi za razliku od svojih prethodnika, do sudnjeg dana vrteli glavom, dok sasvim ne nestanu: **„To je ovde nemoguće“**.

ИМПРЕСУМ

Издавач: Гимназија „Светозар Марковић“, Суботица

Е-број: 1-2025/26.

ISSN 3104-3062

Уредник: мр Борјана Гаврилов Болић, проф. српског језика и књижевности

Редакција: Аљоша Крмпотић, П₄

Адам Мартин Нагел, IV_ф

Јулијана Матовић, П₄

Ливиа Молнар, П₂

Марко Поповић, П₄

Амина Радаков, IV_з

Огњен Стокић, П₄

Јелена Церовац, П_ц

И сви који су допринели да текстови буду пред вама.

Главни технички уредник: Петра Савић, П₄

Помоћни уредници: Никола Ердeљановић, П₄

Дуња Козлина, П₄

Фотографи: Криштоф Варњу, IV_з

Уликс Кенај, I₄

Лектори: проф. Агнеш Хајду

проф. Морена Рендулић

проф. Гордана Будановић

Техничка подршка: www.gimnazijasubotica.edu.rs, проф. Биљана Тајков

Насловна страна: Никола Ердeљановић, П₄

(рад Александре Лукјанчикове, IV_б)
